

กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์
Department of Medical Sciences

เตือนภัย แป้งผัดหน้าของสาว ๆ ผิวขาว ๆ อาจแฝงไว้ด้วยอันตราย ศูนย์วิทยาศาสตร์การแพทย์ที่ ๓ นครสวรรค์ กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์

ชนิดของแป้งผัดหน้าชนิดอัดแข็ง (Compact face powder) เป็นแป้งผัดหน้าที่ได้รับคามนิยมมากที่สุดในปัจจุบัน เนื่องจากเล็ก กะทัดรัด สามารถพกพาได้สะดวก ใช้ได้นาน หาซื้อได้ง่าย และมีให้เลือกหลายสี มีลักษณะเป็นผงละเอียดที่ถูกอัดเป็นแผ่นตามลักษณะของตลับบรรจุ มักเติมสารเพิ่มการยึดเกาะ และสารที่มีคุณสมบัติทึบแสงช่วยให้ปกปิดสภาพผิวที่มีปัญหาได้ดี ผลิตภัณฑ์ที่ผลิตจะมีหลายแบบให้เลือก โดยมีฟองน้ำเนื้อละเอียด และบางเบา ใช้สำหรับเป็นอุปกรณ์ผัดทา ปัจจุบันหากได้รับการจัดแจ้งจากสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยาแล้ว สามารถจัดจำหน่ายได้โดยไม่ต้องตรวจคุณภาพทางห้องปฏิบัติการ ดังนั้นการเฝ้าระวังคุณภาพหลังการขายเพื่อคุ้มครองผู้บริโภคจึงมีความจำเป็น ในปี 2558 – 2559 ศูนย์วิทยาศาสตร์การแพทย์ที่ 3 นครสวรรค์ สุ่มเก็บผลิตภัณฑ์ดังกล่าวจากตลาดนัดและร้านขายส่งเครื่องสำอางในจังหวัดนครสวรรค์ เชียงราย และขอนแก่น จำนวน 46 ตัวอย่าง เป็นตัวอย่างที่ผลิตในประเทศ 36 ตัวอย่าง จากผู้ผลิต 11 ราย และนำเข้าจากต่างประเทศ 10 ตัวอย่าง ตรวจหาการปนเปื้อนเชื้อจุลินทรีย์ตามวิธีขององค์การมาตรฐานสากล (ISO) : 21149, 16212, 22717, 22718, 18416 และมาตรฐานตำรายาประเทศสหรัฐอเมริกา (USP) 40 และการปนเปื้อนสารหนูและโลหะหนักด้วยเทคนิคอะตอมมิกแอบซอร์พชันสเปกโทรโฟโตเมตรี (Atomic Absorption Spectrophotometry) เกณฑ์ตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข พ.ศ. 2559 ผลพบไม่เป็นไปตามเกณฑ์กำหนด 10 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 21.7 ซึ่งเป็นตัวอย่างจากผู้ผลิตในประเทศ 9 ตัวอย่าง นำเข้า 1 ตัวอย่าง โดยตัวอย่างที่ผลิตในประเทศ 1 ตัวอย่างไม่มีเลขจดแจ้ง พบสาเหตุ คือ พรอท ตะกั่ว พรอทร่วมกับเชื้อจุลินทรีย์คลอสตริเดียม *Clostridium* spp. และ เชื้อ *Clostridium* spp. จำนวน 7, 1, 1 และ 1 ตัวอย่าง ตามลำดับ

ซึ่งสารพรอทและตะกั่วนี้ถือเป็นโลหะหนักอันตรายที่มีพิษต่อร่างกาย สารพรอทจะทำให้เกิด พิษสะสมในผิวหนัง และดูดซึมเข้าสู่กระแสโลหิต ส่วนพิษสะสมของตะกั่วจะทำให้มีอาการโลหิตจาง และมีผลให้ปริมาณเหล็กในน้ำเหลืองเพิ่มขึ้นผิดปกติ ตะกั่วบางส่วนอาจไปสะสมในกระดูก ทำให้มีอาการปวดตามข้อ กระดูกฝุ่ และหักง่าย ถ้าไปสะสมที่รากฟันทำให้เห็นสีม่วง หรือสีดำบริเวณเหงือก ฟันหลุดได้ง่าย และยังสะสมในไขมัน ระบบประสาท สมอ ระบบน้ำเหลือง ตับ และไต อาการพิษเรื้อรังที่พบบ่อย คือ อาการของระบบย่อยอาหาร จะเกิดการปวดท้อง น้ำหนักลด เบื่ออาหารคลื่นไส้ อาเจียน ท้องผูก อาการพิษทางประสาท และสมอง ทำให้ทรงตัวไม่อยู่ เกิดอาการประสาทหลอน ซึม ไม่รู้สึกตัว ชัก มือและเท้าตก เป็นอัมพาต สลบ และอาจตายได้ ส่วนเชื้อจุลินทรีย์คลอสตริเดียม เป็นแบคทีเรียที่สามารถก่อให้เกิดโรคร้ายหากสัมผัสทางผิวหนัง ได้แก่ โรคเนื้อเยื่อเน่าตาย (gas gangrene) และ บาดทะยัก (Tetanus)

ภาพแป้งผัดหน้าชนิดอัดแข็ง จาก
<http://www.siamchemi.com>

ผลดังกล่าวชี้ให้เห็นว่าคุณภาพแป้งผัดหน้าชนิดอัดแข็งที่จำหน่ายในตลาดนัดและร้านค้าส่ง ยังมีบางส่วนที่ไม่ผ่านเกณฑ์แม้จะได้รับการจัดแจ้งจาก อย.แล้ว ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรร่วมมือกันให้ความรู้แก่ผู้ผลิตภายในประเทศเพื่อพัฒนาคุณภาพผลิตภัณฑ์ และเฝ้าระวังคุณภาพผลิตภัณฑ์ที่จำหน่ายในท้องตลาด เพื่อความปลอดภัยของผู้บริโภค ต่อไป